

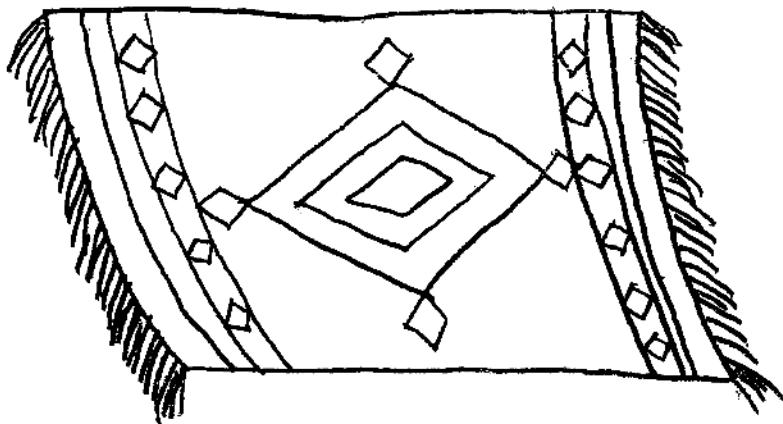
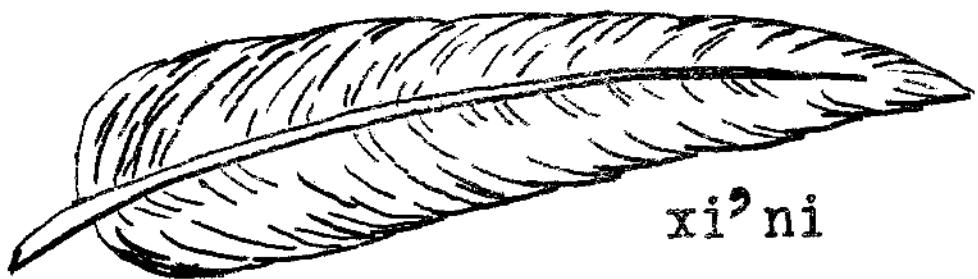
CARTILLA 2

Primera Edición

Otomí - Estado de México

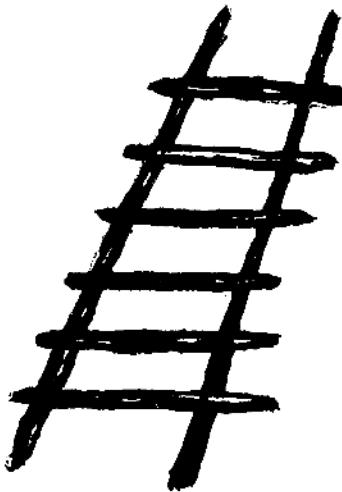
50 e. 1951

2

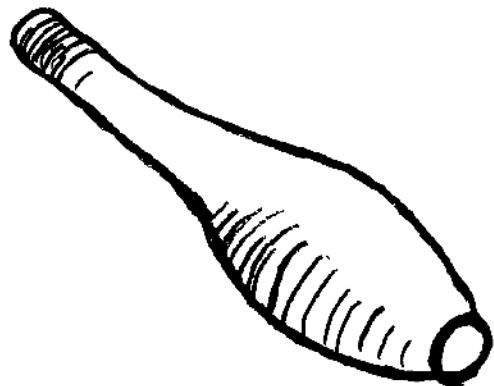
b'ada

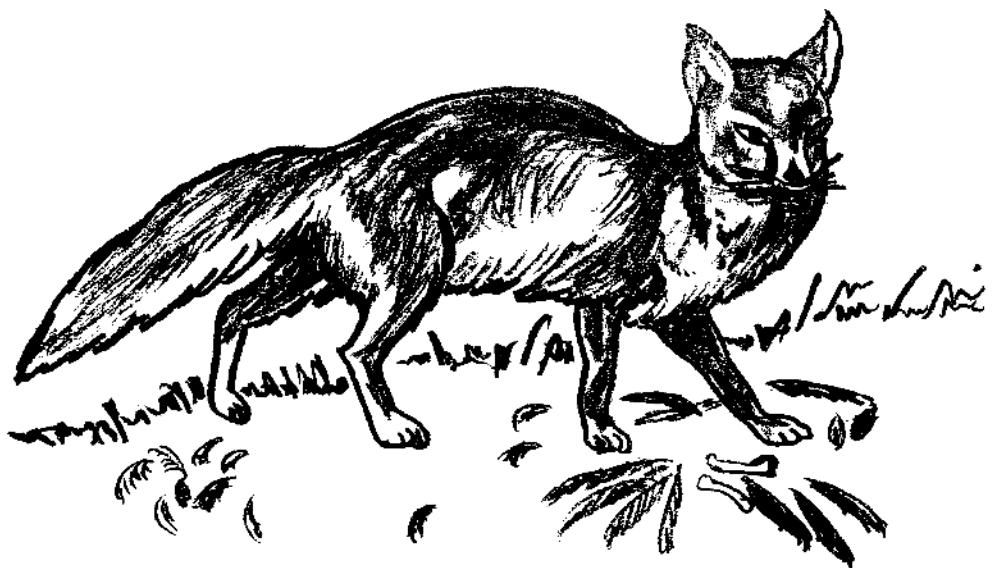
9

r'ede

m' imfi

ndi ra tsa'ni.

ndi yá xi'ni.

yá xi'ni n'a ra me'ni.

ra tsa'ni bi za ra me'ni.

mfo' mi

n'ote

ndi ra n^o cte.

dí ne n^o a ra n^o cte.

r^oaca n^o a ra n^o cte.

¿ jīngui ne gui r^oaca n^o a
n^o a ri n^o cte?

¿ tē gui xōdi?

ndi ra b²ada.

¿tě po ra b²ada?

ra b²ada po ra b²á.

¿ja jǐngui ne ra b²á?

n² ote

r² ede

xi² ni

6

E

deti

peni

b' e gy

ndi r̥a b'egu.

¿t̥e jonga r̥a b'egu?

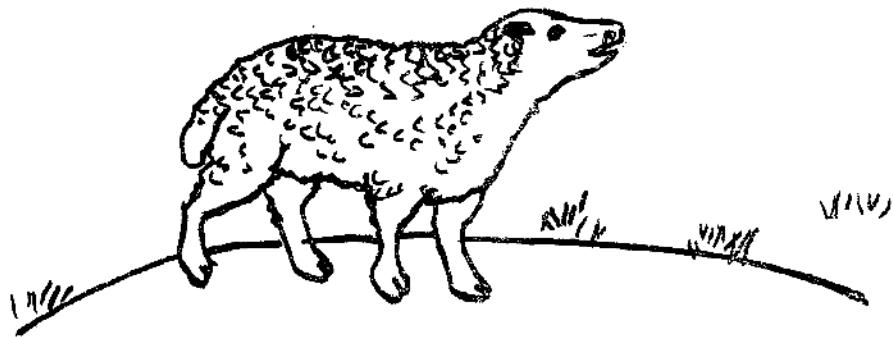
jonga n'a r̥a deti bi b'ëdi.

r̥a deti ma metigo.

tsa'ni

me'ni

tsu

ndi r̄a d̄eti mafi.

ndi r̄a d̄eti bi b̄é' ma' b̄é'gy.

r̄a d̄eti ma metigo.

ma' r̄a d̄eti ngue'a bi b̄é'di.

b̄'ada

peni

r̄'ede

drá mé m'ondo.

ra mé m'ondo ma tá.

ra mé m'ondo ma mé.

ra mé m'ondo ma nana.

ra mé m'ondo ma gó.

drá mé m'ondo je.

mé m'ondo

me'ndo

ma tita rá me' mdo.

ma tita rá ma' mdo.

dá má ntøy ma tita.

dá mó yá dande.

m'efa dá dɔngá rá m'ímfí.

r'aca n'a rá n'óte.

ndi m̄a m̄e ja.

m̄a m̄e ja r̄a m̄e m̄dɔ.

m̄a m̄e ja r̄a m̄e bda.

p̄adi da p̄e bda.

b̄ida

m̄e m̄dɔ

m̄e imf̄i

ra b'ada po ra b'á.

ra b'egu bi b'ë' n'a ra deti.

ra deti mafi.

ma' ra deti ngue'á bi b'ëdi.

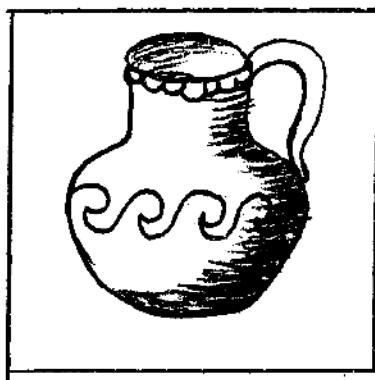
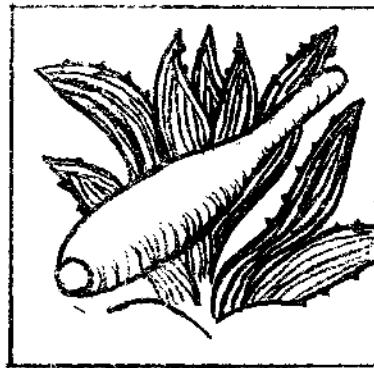
drá mé m'ondo.

ma tita ra ma'mdo.

da m'ó yá dande.

ma m'ë ja ra më'bda.

jiomba yá tjuju ya b'acuá.

ra m' *imfi*

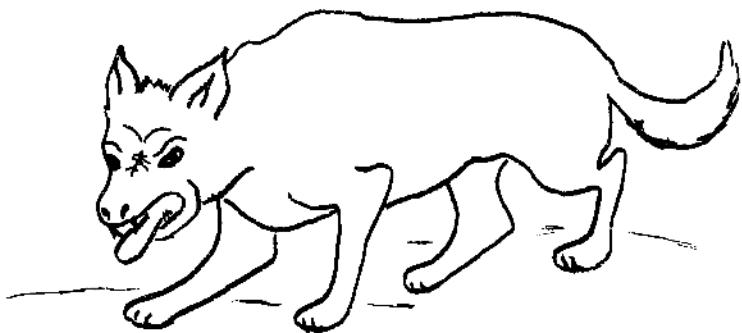
ra b' *egu*

ra b' *ada*

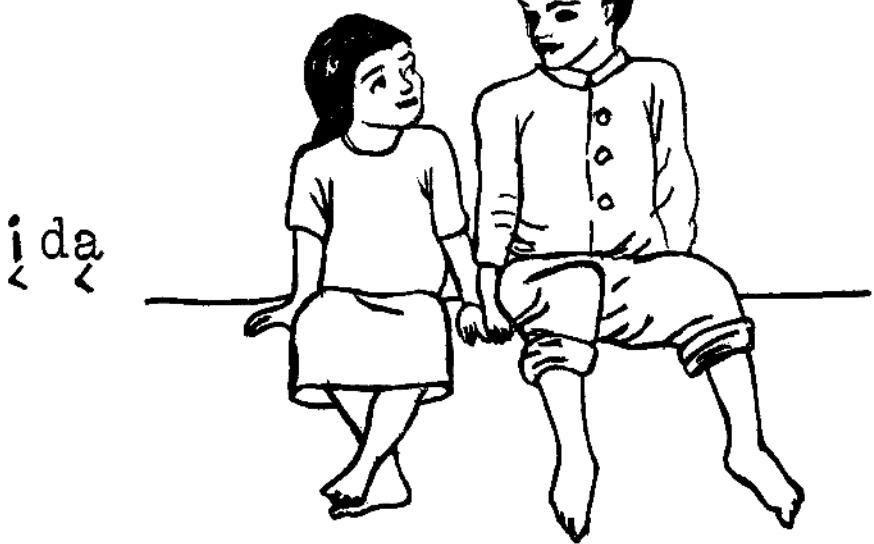
ra me' *bda*

i

m̪ i ñ̪ o

m̪ i mf̪ i

i da

xá ntí mä idá já rä mbo ixi.

xá ntí mä däme já rä mbo ixi.

ndí, xá ntí.

óxqui ntigue.

jínga ntigo.

ri xūdi jíndā mpe' ma ̄da ngue'a
xa nt̄i.

d̄a ̄' já r̄a mfidi.

xa nt̄i ma d̄ame, jíndā mpe' ri
xūdi.

d̄a ̄' já r̄a mfidi.

jíngui ̄o gui nt̄i.

ndi r̄a b̄tsi.

ndi r̄á ida.

á' r̄a b̄tsi já r̄a ximfi.

d̄a m̄á r̄á mé, d̄a z̄ogui.

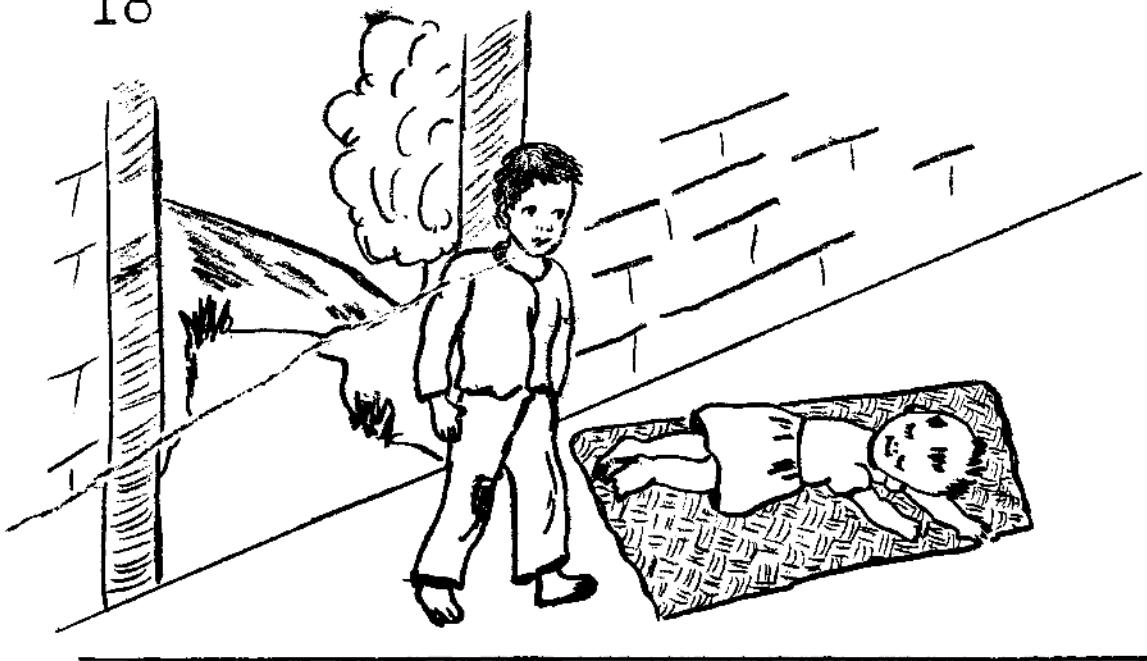
r̄á mé xi' r̄á ida d̄a mo' r̄a

b̄tsi.

ntsú

nti

nxutsi

ndí, a' rá batsi.

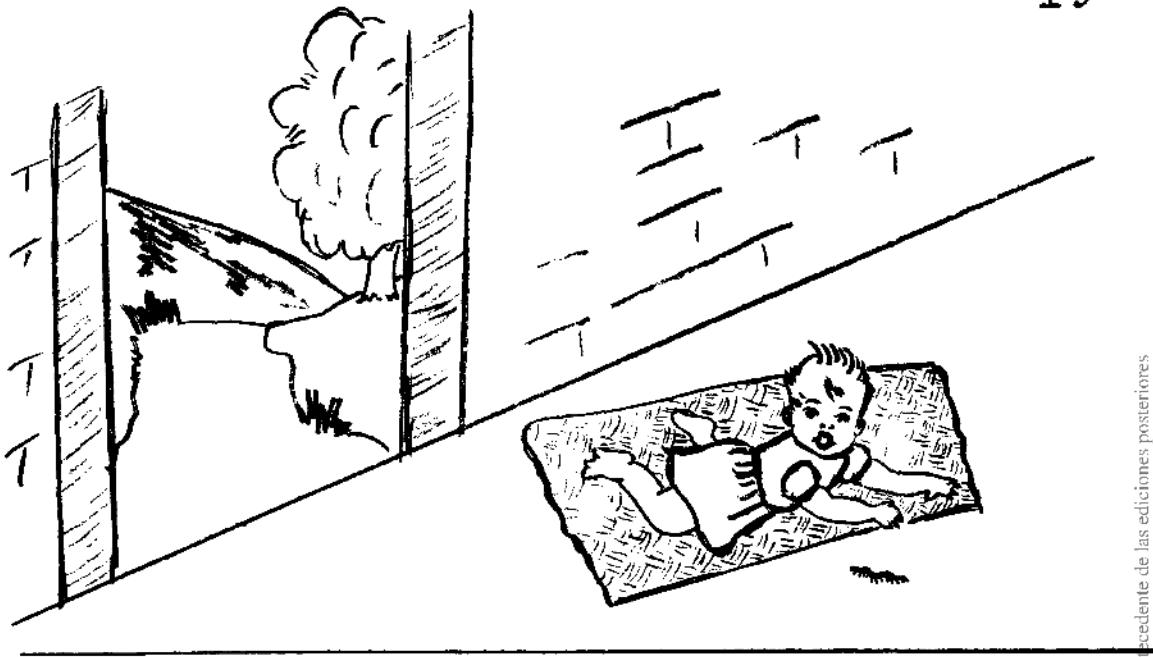
ya bi má rá mé.

bi xi' rá ida da mo' rá
tsínxutsi.

ne da má rá ida.

jíngui ne da mo' rá tsínxutsi.

ne da zógui.

ndí, ya bi žó rá batsi.

jonga rá ida.

bi žó rá ida.

janda n'a ra žu'i já rá ximfi.

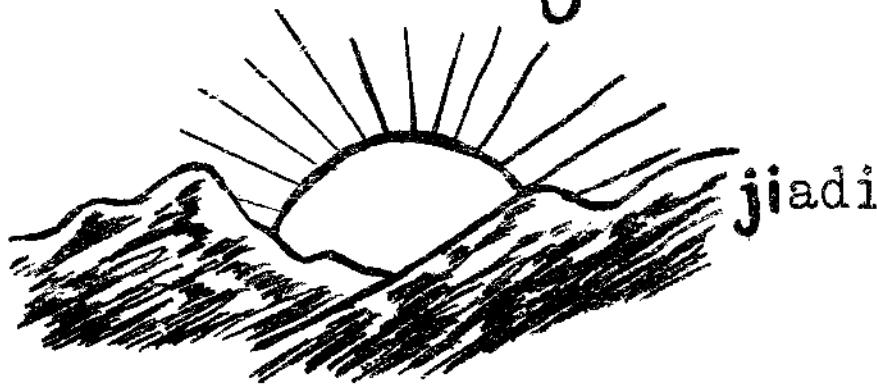
bi ntsú rá tsínxutsi.

xifi

jóni

da módi

ji

jiadi

tsíjioya

da jiō

W

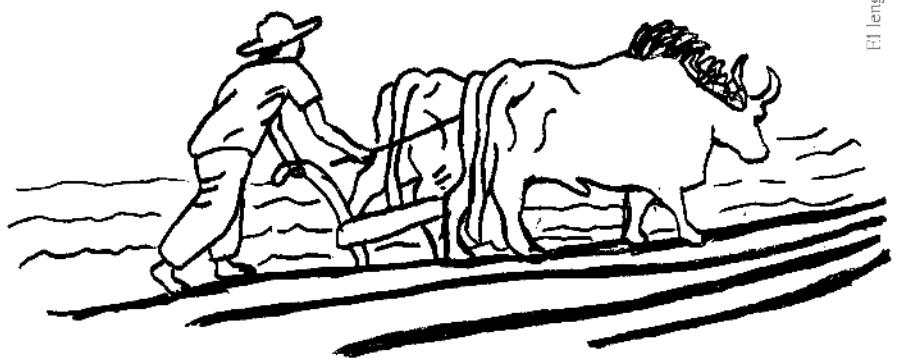
Wa

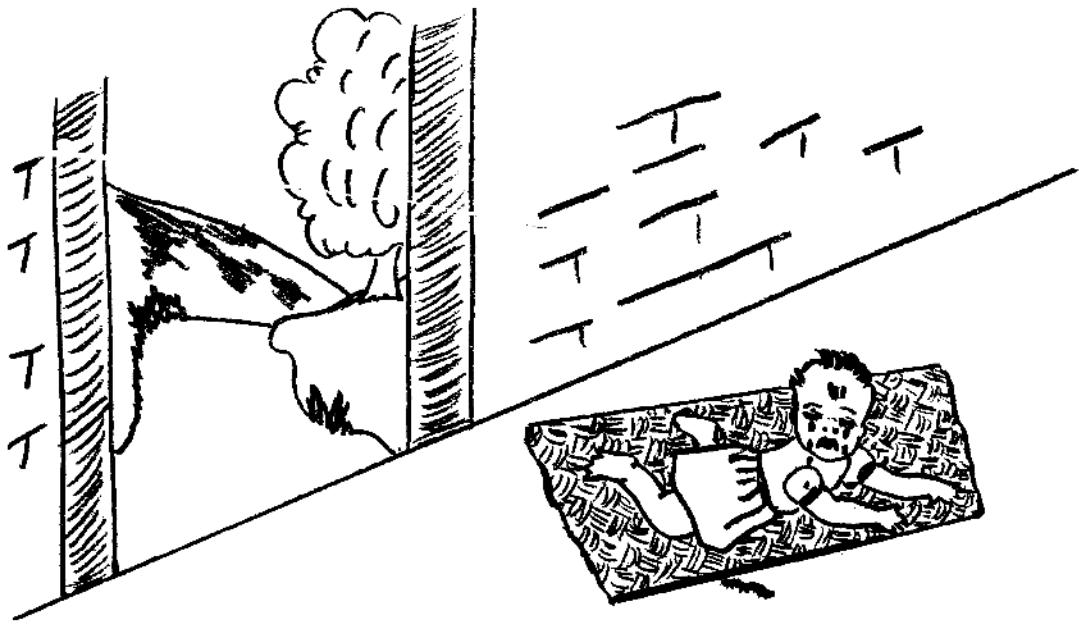

WE

waji

ndí, sta wε rā batsi.

jonga rā mé.

tsú rā ū'i da ūapa rā wá.

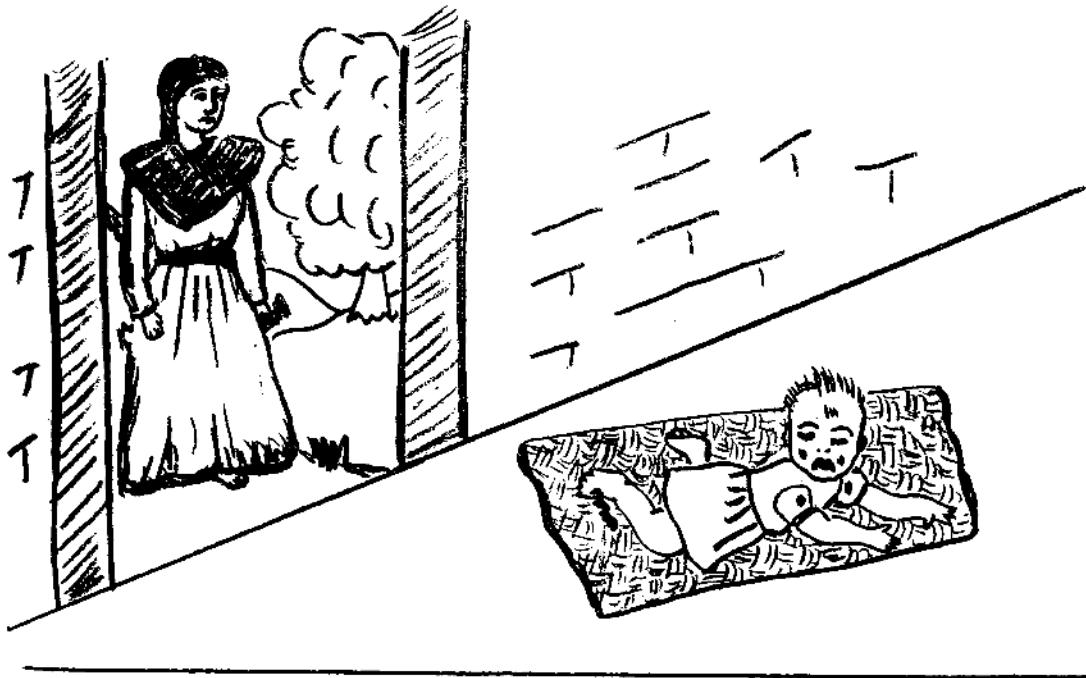
rā mé bi ūogui.

rā ida bi ūogui.

tsíjioya

da ūogui

nti

ya bá pěnga rá mé ra batsi.

da nū rá tsínxutsi.

žongá ra batsi.

rá mé ra batsi bi jiandi bi ža

n'a ra žu'i.

rá mé bi jionga n'a ra žá bi jio

ra žu'i.

já

deti

m̥eti

ya bá pĕngá rá ída.
 rá mé ra tsínxutsi bá jă n'a
 ra zá.
 bá jă n'a ra zá pa ndi mĕ' rá id
 bi mĕ' rá ída ngue' a bi jiégui
 bi za ra zu'i.
 bi nžonga rá ída.

rá mé bi mč' rá ida.

sta we rá tsínxutsi.

bi nžonga rá ida.

rá mé bi jio rá žu'j.

xa nti ma ïda já ra mbo ixi.

jínda mpe? ri xudi.

a? ra batsi já ra ximfi.

rá mé xi? rá ïda da mo? ra batsi.

bi ntsú ra tsínxutsi.

tsú ra žu? i da žapa rá wá.

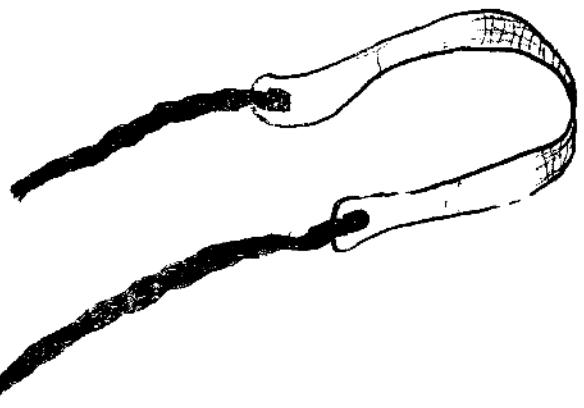
rá mé bi jionga n?a ra žá.

rá ïda bi jiεgui bi ža ra žu? i.

~e

n~ey

nd~o

j~et i

jeta ma ñida.
 < < < <

jeta ma mé.
 < < <

jeta ma co.
 < < <

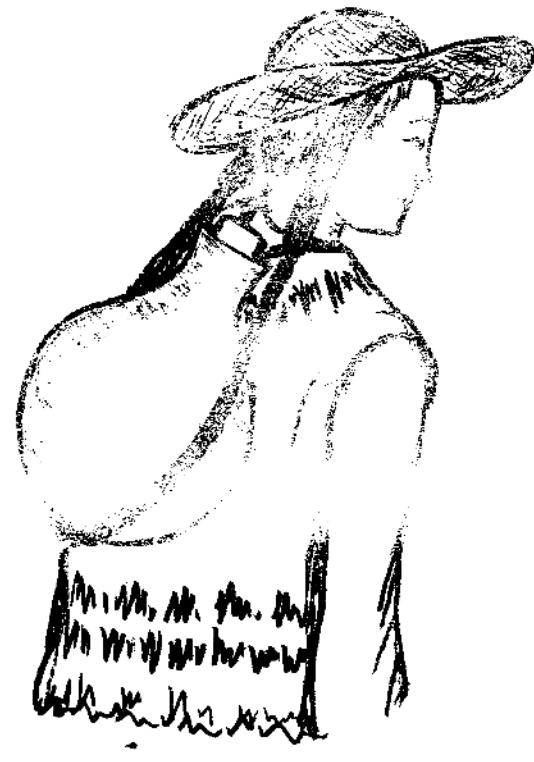
jeta ma dame.
 < < < <

dí ne ga jeti n'ęje.
 < < < <

batsi
 <

zu? i
 < <

ney
 <

ndi ra mosey.

bá ē' ra mosey tú rá boda.

ra boda po ra sey.

ndequí co rá ndé.

da má ntøy da mó yá sey.

óxquí nti co ra sey.

Las palabras siguientes ilustran las letras del alfabeto:

a	afi	-	está raspando maguey
é	aja	-	está durmiendo
b	bo	-	quiote
c	ca	-	cuervo
ch	chu	-	viejita
d	do	-	piedra
e	me	-	mamá
é	édi	-	está despidiéndose
é	pani	-	tejocote
f	faní	-	caballo
g	gojo		
i	tita	-	abuelo
é	ida	-	hermana de mujer
'	cja'í	-	persona
j	joni	-	está buscándolo
l	t'alo	-	chiquito, borreguito
m	mada	-	molcajete
n	ne	-	boca
ñ	ñuni	-	está comiendo
ó	ofo	-	está escribiendo

ø	øni	- pollo
č	čni	- está preguntando
p	pada	- zopilote
q	xoqui	- ábrelo
r	r'ede	- escalera; risa
s	suni	- nixtamal
t	ta	- papá
ts	tsi	- cōmeselo
u	uni	- está dandoselo
ȝ	mu	- calabaza
ə	ta	- chuparosa
w	wa	- pie
x	xi	- hoja
y	yo	- vela
ž	ža	- árbol, leña

Tonos o Música

ra wa	- el pie
ra wa	- su pie de él
a ja	- está durmiendo
á ja	- vete a dormir
dá má	- él se va ir
dá má	- fui
bi tjogui	- pasó
bi tjogui	- me pegaron

**Instituto Lingüístico
de Verano
México, D. F.**